

НАУКОВИЙ ВІСНИК

НАЦІОНАЛЬНОГО
МЕДИЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ О.О.БОГОМОЛЬЦЯ

СТОМАТОЛОГІЧНЕ
ЗДОРОВ'Я
– ДІТЯМ
УКРАЇНИ

2007

НАЦІОНАЛЬНИЙ
МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О. О. БОГОМОЛЬЦЯ

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНА
МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
ім. П.Л.Шупика

**За підтримки
Міжнародного благодійного фонду
«Україна 3000»**

Головний спонсор

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

СТОМАТОЛОГІЧНЕ ЗДОРОВ'Я ДІТЯМ УКРАЇНИ

28-29 вересня 2007 р

Основні напрями роботи конференції:

- Стоматологічне здоров'я дитини як складова її загального здоров'я
- Співпраця дитячого стоматолога і інших фахівців педіатричного профілю – запорука збереження здоров'я дитини
- Генетичні аспекти розвитку стоматологічних захворювань
- Стоматологічна захворюваність дітей, що мешкають в екологічно несприятливих регіонах
- Профілактика стоматологічних захворювань – пріоритетний напрямок сучасної дитячої стоматології.

Установчий з'їзд Всеукраїнської громадської організації
«Українська асоціація профілактичної та дитячої стоматології»

Конференція та з'їзд проходять в Українському домі за адресою:
м. Київ, вул. Хрещатик, 2, актовий зал.

Відкриття конференції відбудеться 28 вересня 2007 р. о 9.00, відкриття з'їзду – о 12.00
в актовому залі Українського дому.

За інформаційної підтримки журналу „Современная стоматология»

LACALUT

**МАРКО
ФАРМ**

**Науковий вісник
Національного медичного
університету імені
О.О.Богомольця**

**Научный вестник
Национального медицинского
университета имени
А.А.Богомольца**

**Scientific bulletin of
National O.O.Bogomoletz
Medical University**

**«Стоматологічне здоров'я —
дітям України»
28-29 вересня 2007**

**ПЕРІОДИЧНІСТЬ ВИДАННЯ —
1 РАЗ НА КВАРТАЛ.**

ЗАСНОВНИК —

Національний медичний університет
імені О.О.Богомольця.

Свідоцтво про державну реєстрацію
КВ № 8743 від 13.05.2004.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

01601, м.Київ,
бульв. Т.Шевченка, 13.

ДЛЯ КОРЕСПОНДЕНЦІЇ:

01601, м.Київ,
бульв. Т.Шевченка, 13.

ТЕЛ./ФАКС: (044) 234-69-75

E-MAIL: nauka@mnu.edu.ua

Друкарня ТОВ "ВПП "Контраст"
Україна, 61166, Харків, пр. Леніна, 40,
к. 231. Тел.: (057) 717-76-51, 719-49-13.
Св-во ДК № 1778 від 05.05.2004

За достовірність інформації в публікаці-
ях відповідальність несуть автори статей.
Авторські матеріали не завжди відзер-
калюють точку зору редакції. Відпові-
дальність за достовірність відомостей в
рекламі несе рекламодавець. При пере-
друку посилання обов'язкове.

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного медичного універси-
тету імені О.О.Богомольця, протокол
№ 1, 28.08.2007 р.

Журнал внесено до переліку фахових ви-
дань України з медичних наук. Додаток
до постанови президії ВАК України від
04.07.2006 р. №1-05/7.

Підписано до друку 12.09.2007.
Ум.друк. арк. 32. Формат 60x84 1/8.
Папір офсетний. Друк офсетний. Тираж
1000 прим. Замовлення № 0915-01.

**Міністерство охорони здоров'я України
Національний медичний університет
імені О.О.Богомольця**

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор —

член-кореспондент АМН України, професор
В.Ф. Москаленко

Заступники головного редактора:

член-кореспондент АПН України, професор
В.Г. Коляденко

член-кореспондент АМН України, професор
В.Г. Майданик

член-кореспондент АМН України, професор
О.П. Яворовський

Члени редакційної колегії:

член-кореспондент АМН України, професор **К.М. Амосова**;
доцент **М.Ю. Антоненко** (відповідальний секретар);

член-кореспондент АМН України, професор **В.Г. Бардов**;

член-кореспондент АПН України, професор **Ю.В. Биць**;

професор **В.М. Благодаров**;

член-кореспондент НАН і АМН України, професор

В.Д. Братусь;

академік НАН та АМН України, професор **О.Ф. Возіанов**;

академік АМН України, професор **Ж.І. Возіанова**;

професор **О.П. Волосовець**;

професор **Г.М. Драннік**;

доцент **О.О. Закардонцев**;

доцент **М.А. Іванов**;

доцент **Ю.О. Копійов**;

професор **Б.О. Ледошук**;

професор **В.Г. Лизогуб**;

професор **В.П. Ляхоцький**;

академік АПН України, професор **С.Д. Максименко**;

член-кореспондент АМН України, професор

В.О. Малащук;

професор **В.Г. Мішалов**;

професор **В.П. Неспрядько**;

член-кореспондент АМН України, професор

В.З. Нетяженко;

доцент **І.В. Ніженковська**;

професор **Т.Д. Никула**;

професор **І.О. Парналей**;

професор **В.Г. Передерій**;

професор **А.С. Свіщицький**;

доцент **Ф.Я. Ступак**;

професор **Ф.О. Тишко**;

головний бухгалтер **Н.С. Федь**;

член-кореспондент АМН України, професор **П.Д. Фомін**;

професор **Я.В. Цехмістер**;

член-кореспондент АМН України, професор

Ю.Б. Чайковський;

професор **В.Т. Черкасов**;

професор **Л.О. Хоменко**;

підполковник м/с, доцент **О.М. Власенко**;

академік НАН України, член-кореспондент АМН України,

професор **В.П. Ширококов**.

© "Національний медичний університет
імені О.О. Богомольця"

Дубовая Л.І.,
Качуровська В.О.

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО АНАЛІЗУ ПАТОГЕНЕЗУ КАРІЕСУ

ВДНЗ України “Українська медична стоматологічна академія” (м. Полтава)

Останніми роками в Україні спостерігається погіршення стану здоров'я дитячого населення. Це пояснюється, зокрема, несприятливими соціально-економічними умовами, падінням рівня життя, особливо в сільській місцевості, що сприяє наростанню психоемоційної напруги в суспільстві. Відомо, що діти через незрілість їх функціональних систем чутливіші до дії несприятливих чинників зовнішнього середовища.

Метою даного дослідження є вивчення системних чинників, що обумовлюють карієсогенну ситуацію у дітей 11-12 років.

Матеріали і методи дослідження.

Нами проведено обстеження 103 дітей 11-12-ти літнього віку, які проживають в с. Білозір'є Черкаської області. Вивчалися поширеність та інтенсивність карієсу (ВООЗ, 2000) [6], стан гігієни порожнини рота, мінералізуючий потенціал слини, а також комплекс показників, що характеризують адаптаційний потенціал організму. З метою системного аналізу взаємодії структур організму і психосоматичних взаємовідношень використано факторний аналіз (метод головних компонент) та вивчення кореляційних плеяд.

Результати дослідження.

Поширеність та інтенсивність карієсу у обстежених 11-12-річних дітей, які проживають в сприятливій за екологічними умовами місцевості, відповідає таким показникам у дітей, що мешкають в регіонах з інтенсивним промисловим виробництвом і радіаційним забрудненням. Зниження адаптаційного потенціалу організму виражається в запізненому фізичному розвитку, вегетативному дисбалансі, психоемоційній напрузі у більшості дітей.

Враховуючи одержані нами результати та відомі з літератури дані про збільшення поширеності та інтенсивності карієсу у населення країн з нестійкою економікою,

особливо у дітей, з метою удосконалення відомих методів, етіологічних і патогенетичних підходів в профілактиці карієсу ми використовували системний підхід до вивчення патогенезу карієсу.

Цей методологічний принцип дослідження потребує вивчення ряду структур (систем, органів і тканин) організму, що знаходяться в тісному зв'язку і взаємодії один з одним із зовнішнім середовищем, діяльність яких обумовлена необхідністю підтримки гомеостазу і оптимального пристосування до умов зовнішнього середовища, що змінюється.

Л.Х. Гаркаві і співавт. вважають, що причиною будь-якої патології є не власне патогенний чинник, а стан відповідних систем організму, які здатні або не здатні компенсувати його негативну дію. Мабуть, в даному випадку, карієсогенні чинники не є виключенням.

Аналізуючи взаємозв'язки параметрів у 11-12-річних дітей з високою інтенсивністю карієсу, слід зазначити, що організм, як система, знаходиться у них в стані дезадаптації. Про це свідчить мале число значущих кореляційних зв'язків між параметрами, що вивчаються. Простежується лише чотири плеяди, котрі пов'язують адаптаційний потенціал організму з показниками, що визначають кислотостійкість емалі, і зв'язують величину вегетативного індексу Кердо з інтенсивністю карієсу. Обидві групи показників є інтеграційними, оскільки характеризують адаптаційний потенціал організму. Це ще раз підтверджує факт, що карієсрезистентність є чутливим індикатором адаптаційних змін в організмі на етапі його пристосування до несприятливих чинників зовнішнього середовища.

У здорових дітей число значущих кореляційних пар на 50% більше. Це свідчить про напруженість мультипараметричного вза-

емозв'язку функціональних систем організму в умовах дії великого числа карієсогенних чинників. Аналізуючи якісний характер взаємозв'язків, виявлено, що 28% кореляючих пар співвідносяться з психологічними характеристиками, а 46% - з біохімічними показниками, котрі характеризують мінералізуючу функцію слини, причому найбільш множинні зв'язки належать мінералізуючому потенціалу слини. Це свідчить про те, що в умовах адаптації організму відбувається посилення властивих людині взаємодій вищої і вегетативної нервової систем.

Таким чином, проведене комплексне обстеження дітей 11-12 років з високою інтенсивністю карієсу і отримані результати аналізу кореляційних взаємозв'язків показників, які характеризують карієсогенну ситуацію, свідчать, що причинно-наслідкові

зв'язки формування патології обумовлені функціональним станом організму.

Використання методу головних компонент дозволило виділити три основні групи патогенетичних чинників карієсу: соматичну (зниження адаптаційного потенціалу організму, вегетативний дисбаланс), психологічну (вплив тривожності, типу особистості) і порушення гомеостазу в порожнині рота.

Висновки.

Використання системного підходу до вирішення питання про механізм виникнення карієсу з позиції аналізу карієсогенної ситуації відкриває можливості вивчення провідних ланок патогенезу карієсу, що надає можливість більш повно представити суть досліджуваної патології.

SYSTEMS APPROACH TO ANALYSIS PATHOGENY OF CARIES

Dubovaya L.I., Kachurovskaya V.O.

Summary. Systems approach to the decision of question about the mechanism appearance caries from position of analysis cariesogenic situation was taken. The state of hygiene of oral cavity, mineralization potential of saliva and also complex of indexes characterizing adaptation potential were studied.

Keywords: caries, children, hygiene of oral cavity, mineralization potential of saliva, adaptation potential of organism